

Ondertitels KiesBeter 2. Prenataal onderzoek 11-03-2007

Dit programma wordt mede mogelijk gemaakt door ZonMw.

BEGINTUNE

Welkom bij KiesBeter. In deze aflevering laten we zien...

welke keuzes er zijn bij prenataal onderzoek.

Jaarlijks worden hier 185.000 kinderen geboren.

8000 hebben 'n erfelijke aandoening of een aangeboren afwijking.

Sinds de jaren '80 kunnen we deze afwijkingen...

al tijdens de zwangerschap opsporen. Maar niet iedereen wil dat.

VROUWENSTEM Ja, ik ben nog vrij jong.

Je kan altijd die ene zijn, al is het EEN op 'n miljoen.

Dus daar zou ik me te druk om maken.

Het is de natuur. Die moet je z'n gang laten gaan.

M'n moeder zegt altijd: Je kunt nu TE veel weten.

Toen zij zwanger was van mij, was dat nog niet zo.

Toen at en deed je alles. Je kan jezelf echt gek maken.

Er kunnen ook andere redenen zijn. Zoals morele bezwaren tegen abortus.

Waarom we het kindje zouden houden als het niet goed is? Het is leven.

Je breekt toch 'n leven af.

Andere vrouwen nemen geen risico.

Zij kiezen ervoor het ongebooren kind te laten onderzoeken.

De schrik is niet zo groot, je kunt je er op voorbereiden.

Je kunt familie voorbereiden.

Ik denk dat andere mensen nog heviger schrikken dan jijzelf.

Dus ik denk dat het wel goed is.

Hoe weet je of je beter wel of niet alle tests moet doen?

En hoe kom je aan de juiste informatie?

Nancy en Patrick zijn 24 en 27 jaar en willen dolgraag kinderen.

Na 2 jaar proberen, is Nancy nu twee maanden zwanger.

Een kroon op hun relatie.

PATRICK: Ik was diskjockey in 'n kroeg in Almere Haven.

Zij zag me achter de draaitafel staan.

Ze had zoiets van: Dat ziet er wel leuk uit.

Na wat glaasjes durfde ik naar 'm toe te gaan.

Ze vroeg aan mij: De hoeveelste ben ik op jouw lijstje?

Ik zei: Nou, jij bent de eerste.

En sindsdien waren we onafscheidelijk. Ja, dat klopt.

Als je zwanger bent, komt er van alles op je af. Wat mag je eten?

En wat moet je allemaal regelen?

Toch beseft 'n vrouw vaak niet meteen dat ze zwanger is.

De test zegt dat je zwanger bent, maar zelf heb je het nog niet door.

Je hebt niks tastbaars. Het is heel onwerkelijk.

Zeker als je er zo lang mee bezig bent.

VROLIJKE MUZIEK

Het intakegesprek bij de verloskundige is heel informatief.

Nancy en Patrick hebben 'n afspraak.

Ze krijgen te horen wat hen te wachten staat.

En ze kunnen voorlichting krijgen over prenatale screening.

Ze zijn vaak ontzettend nerveus...

omdat het meestal het eerste contact is met de verloskundige.

Zeker in hun eerste zwangerschap is het allemaal erg spannend.

NANCY: Je weet nu dat je zwanger bent...

en nu ga je bespreken hoe je verder gaat.

Het is heel spannend wanneer we de eerste echo krijgen.

We zijn ook heel benieuwd naar de eventuele onderzoeken...

wat voor risico's er zijn...

en waar we rekening mee moeten houden qua voedsel en zo.

De verloskundige vraagt elke zwangere...
of ze informatie wil over prenatale screening.
Bij de eerste screening wordt het bloed van de zwangere onderzocht...
en wordt de nekplooi van de foetus gemeten...
om te kijken of het 'n verhoogde kans heeft op het Downsyndroom.
De test biedt geen zekerheid en alleen vrouwen vanaf 36 jaar...
en met 'n medische indicatie krijgen de test vergoed.
De 20 weken-echo laat zien of de organen goed zijn aangelegd.
Deze test wordt tegenwoordig vergoed.
Is er iets waar jullie informatie over wensen?
Ja, het is heel leuk zo'n screening...
maar het geeft je geen 100 procent zekerheid.
En wat als blijkt dat er iets mis is?

PIANOMUZIEK

Patrick en Nancy hebben veel gelezen over prenatale screening...
en weten wat ze gaan doen.
We behoren niet tot 'n risicogroep.
Ik denk dat het anders is voor vrouwen die ouder zijn.
Van hen kan ik het me voorstellen.
Zij denken: Ik heb m'n twijfels en ik wil het graag weten.
Maar we hebben geen rare dingen in de familie zitten...
dus als de eerste echo goed is en het groeit goed...
is dat voor ons gewoon voldoende.
Matthijs onderzocht waarom vrouwen kiezen voor prenatale screening.
De resultaten waren verrassend.
Hoe hoger ze opgeleid waren, hoe minder vaak ze tests lieten doen.
De verklaring kan zijn dat hoger opgeleide mensen...
beter kunnen inzien dat die test beperkingen heeft.
Bijvoorbeeld dat het geen zekerheid geeft...

en dat het geen antwoord geeft op de vraag: Is het okee met m'n baby?

Dat willen de meesten weten.

Screening kan je niet het volledige antwoord geven op die vraag.

55 procent van de vrouwen doet geen prenatale screening.

Omdat de screening geen zekerheid biedt...

over de gezondheid van het kind.

Ze willen niet onnodig angstig worden of zitten niet in 'n risicogroep.

De vrouwen die WEL voor zo'n screening kiezen...

willen meer zekerheid over de gezondheid van de foetus....

de test geeft geen risico of omdat ze zelf tot een risicogroep behoren.

Waar moet je op letten als je voor de keuze staat?

Vraag jezelf af: Wegen de voordelen op tegen de nadelen?

Zie ik meer voordelen dan nadelen?

En denk na over de mogelijke consequenties van die screening.

Weet je wat je gaat doen als er een verhoogd risico uit de test komt?

Daar moet je van tevoren over nadenken.

Daarna is het belangrijk om die kennis, die afweging...

te toetsen aan je eigen normen en waarden.

Komt prenatale screening overeen met jouw visie op het leven, op abortus?

Op die manier kan je daar een weloverwogen keuze in maken.

Patricia en Rob hebben twee gezonde zonen en zijn dolblij met hun gezin.

Toch zouden ze graag nog 'n derde kind willen.

We zijn ruim tien jaar bij elkaar.

Het was meteen al duidelijk dat we 'n groot gezin wilden.

Ik ben enig kind en ik wilde in ieder geval graag twee kinderen.

Een derde zou helemaal leuk zijn.

Ik heb met de twee jongens gewoon van alles te doen, te spelen.

Het voelt heel goed aan. Een derde erbij is helemaal speciaal.

We zaten met de gedachte: Een derde, toch dat risico.
Het loopt nu lekker, gezonde kindjes.
We hebben geluk. Moeten we dat niet zo laten?
Maar we willen toch heel graag samen 'n derde.
Ik heb 'n miskraam in mei gehad en in september weer zwanger geraakt.
Toen wilden we het zeker laten onderzoeken.
De eerste afspraak bij de verloskundige is nu wat eerder...
door de miskraam. Ik wilde wat sneller 'n echo.
Dan krijg je folders binnen. Je bent boven de 36 jaar.
Voor deze onderzoeken kun je in aanmerking komen.
Patricia is 38. Ze heeft 'n verhoogde kans op 'n kind met het Downsyndroom.
Ze willen zekerheid over de gezondheid van hun ongeboren kind.
Daarom kozen ze meteen voor een vruchtwaterpunctie.
Een vruchtwaterpunctie is een kortdurende ingreep...
waarbij de vrouw gewoon poliklinisch komt.
Haar buik wordt ontsmet. Met de echo wordt gekeken hoe het kind ligt...
waar de placenta zit, waar het meeste vruchtwater zit.
Dus wat het beste plekje is om te prikken.
En dan wordt er zo'n 20 cc, twee buisjes, vruchtwater afgenomen...
met 'n hele dunne naald. De ingreep duurt 'n minuut of drie.
De meeste vrouwen hebben daar heel weinig pijn aan.
De gynaecoloog had een goede motivatie voor de punctie.
Je kunt meer uitsluiten bij een punctie.
Een open ruggetje kun je daar wel zien en bij een vlokentest niet.
We gaan voor 'n onderzoek wat het meeste zegt en het meeste uitsluit.
Een vruchtwaterpunctie geeft meer zekerheid...
maar er is ook een nadeel: Er is 'n kleine kans op een miskraam.
Patricia heeft ondertussen de uitslag binnen.
We kregen 'n brief dat alles in orde was.

Ja, en dat is een opluchting.

Ik heb de hele dag juichend rondgelopen.

Ik had drie nachten slecht geslapen. Dus we waren superblij.

Het was voor ons van belang dat alles toch wel gezond moest zijn...

wilden we hiermee doorgaan.

Het is heel belangrijk dat je daar samen voor kiest.

En goed doorspreekt wat er gebeurt als het fout loopt.

Dan moet je wel op EEN lijn zitten. Hoe zwaar dat ook is.

Daar hebben we menig gesprek over gehad.

De vorige twee zwangerschappen waren eigenlijk onbezorgd...

terwijl ik toen 33 en 35 was toen ze geboren werden.

En nu ben je daar zo mee bezig. Je wordt er toch op gewezen.

Niet dwingend, maar het wordt genoemd.

En dan ga je toch zelf kijken en ben je er toch mee bezig.

Dat is toch wel heel anders.

Ik wist van tevoren al dat ik 38 was met de zwangerschap.

Ik wist dat er meer risico's waren.

Als ik het niet had laten doen, was ik nu nog ongerust geweest.

Wilt u meer weten over gezondheid en zwangerschap...

kijk dan op: www.kiesbeter.nl

Zo meteen zien we of ook de 20 weken-echo een goede uitslag geeft.

En Wendy vertelt waarom zij er bewust voor koos...

om geen prenatale screening te doen. Tot zo.

Welkom terug bij KiesBeter.

Deze aflevering gaat over prenataal onderzoek.

Patricia en Rob hebben een vruchtwaterpunctie laten doen.

De uitslag was goed. Vandaag is de 20 weken-echo.

Daar kun je je niet op voorbereiden.

Je gaat erheen met een gerust hart omdat er al 'n onderzoek gebeurd is.

Een groot gedeelte is in orde.

Alleen is het altijd 'n klap, of het nou gezond is of niet gezond is.

Die kans bestaat. Dat zal zeer zeker een grote teleurstelling zijn.

Zo'n echo geeft de mogelijkheid een aantal afwijkingen uit te sluiten.

Elke vrouw kan het aanvragen als ze 20 weken zwanger is.

Daar zijn richtlijnen voor.

We gaan vragen hoe het met 't hartje is.

En of het ruggenmerg mooi gesloten is. Dat kunnen we zien.

De punctie was prima in orde, dus proficiat.

Hoe betrouwbaar is dit onderzoek?

We kunnen niet alles zien. De kleinere details ontgaan je toch.

We kunnen zo'n 80 procent van de hartafwijkingen eruit halen...

maar dan is er nog zo'n 20 procent wat we gewoon echt niet vinden.

Sinds 2006 wordt de 20 weken-echo voor iedereen vergoed.

Velen zien deze echo ten onrechte als een pretecho.

Er is voor het eerst te zien of de vitale organen wel goed werken.

Er kunnen hartafwijkingen te zien zijn.

Alles wat vocht is, is op de echo zwart. Okee.

Wat we als eerste zien, is z'n hoofdje. Hij ligt onder in je buik.

Je probeert er systematiek in te houden...

want je moet zoveel dingen, terwijl je bezig bent, onthouden.

Je moet je aan de richtlijnen houden.

Je moet alles gezien hebben wat op de lijst staat.

Dit is het nekje, het halswerveltje. O, ja.

Ik kijk even of de aanleg van het hoofdje goed is.

Ik voel 'm af en toe schoppen.

Qua grootte is het hoofdje heel normaal.

Ik meet de kleine hersentjes ook op. En ik kijk naar de vorm.

Goed,dan gaan we nu naar het nekgebied.

Dat ziet er ook allemaal netjes uit. Het longgebied en het hartje.

Ik zie het kloppen. Je ziet af en toe vier kamertjes.

Beide niertjes zijn aangelegd. Dat lijkt ook netjes.

De blaas is gevuld. De ruggenwervel.

Het is heel duidelijk te zien. Ja,he?

Het punt waar de navelstreng uit het buikje komt.

De darmpjes...Ja,daar kun je meestal niet zo heel veel van zien.

Alleen als daar echt iets aan de hand is.

Dit is helemaal normaal.

Ik kan dus geen bijzonderheden ontdekken.

We hebben heel uitgebreid gekeken.

En zoals het er nu uitziet,ziet het er allemaal keurig uit. Mooi.

Zoals het wezen moet.

Ik had al 'n goed gevoel,maar nu helemaal.Het waren onzekere weken.

Je zit toch te wachten op allerlei uitslagen.Het is heerlijk dat nu...

Ja,we zijn gewoon heel dankbaar.

Nog 'n derde gezond kindje, zo lijkt het.

Ik zou het niet willen missen. Ik kijk graag naar die monitor.

Het is wel een heel knap meisje,he? Kijk maar. Ja. ZE LACHEN

Er zijn ook vrouwen die bewust GEEN onderzoek laten doen...

naar de gezondheid van de foetus.

Zoals Wendy.Haar middelste dochter heeft het Downsyndroom.

Als je goed voor haar wilt zorgen zodat ze een leuk leven heeft...

kun je 24 uur per dag met haar bezig zijn.

Dingen kosten heel veel tijd.

Voor ze haar jas aan heeft, voor ze in de rolstoel zit...

voor je alles hebt wat je moet hebben.

Wendy is 44 jaar en moeder van drie dochters.

Meike is 11, Marlotte is 8 en de jongste is Jette, van 4.

Wendy koos er bewust voor om geen prenatale screening te doen.

Het duurde zes jaar voordat ik überhaupt zwanger was.

Dus we waren ook zo blij dat dat gelukt was...

dat we die zwangerschap toch niet zouden laten afbreken...

als er wat zou zijn.

GEVOELIGE MUZIEK

Als haar eerste dochter geboren wordt, is Wendy 33.

Ze heeft dan nog geen verhoogd risico.

Drie jaar later wordt ze opnieuw zwanger.

Ze heeft dan een verhoogde kans op 'n kind met het Downsyndroom.

Toch besluit ze geen prenatale screening te laten doen.

Je hebt pas zekerheid met 'n vruchtwaterpunctie na 20 weken.

En dan beweegt het kind al uitgebreid en is al aanwezig.

Ik zou het fysiek gewoon niet kunnen...

om een levend kind weg te doen. Daar kon ik me niks bij voorstellen.

Ik ben niet tegen abortus, maar IK zou het niet kunnen.

Marlotte heeft niet alleen het Down- syndroom, maar ook 'n open gehemelte.

En ze heeft een ernstige hartafwijking.

Ze krijgt na haar geboorte twee keer een hartstilstand.

En hierdoor raakt ze nog verder gehandicapt.

Ze kan niet lopen, niet praten en niet zelf eten.

Ze krijgt sondevoeding. Ze heeft een PEG-sonde in haar buik.

Dat is 'n dopje op haar buik waar je de sondevoeding op aansluit.

Daar krijgt ze haar voeding door.

Elke avond moet je de voeding maken, dat is wel 'n belasting natuurlijk.

En het heeft z'n tijd nodig, dat is ook 'n lastig stukje ervan.

Zowel de oudste als de jongste zijn heel gek met haar.

Ze zorgen ook 'n beetje mee voor haar.

We proberen het wel 'n beetje van ze vandaan te houden.

Maar het heeft ook veel gevolgen voor de andere kinderen.

Vier jaar na de geboorte van Marlotte is Wendy, dan 40, zwanger van Jette.

Ook dan laat ze geen prenataal onderzoek doen.

Ze laat wel een 20 weken-echo doen.

We wilden graag voorbereid zijn. Dat was een van de dingen...

dat bij Marlotte moeilijk was. Er kwam elke keer wat bij.

En dat overviel je zo.

Dus we wilden wel graag weten of het kind een goed hart had.

Ondanks alles staan Wendy en Ron nog steeds achter de keuze...

om destijds geen prenataal onderzoek te laten doen.

Anders hadden we geweten dat ze Downsyndroom had...

en dat was voor ons geen reden geweest om haar niet te willen.

Ik denk dat 'n kind met Downsyndroom een volwaardig leven kan leiden.

Haar beperkingen heeft ze eigenlijk na haar geboorte opgelopen.

Doordat ze 'n paar keer een hartstilstand heeft gekregen.

Door het zuurstoftekort kreeg ze een hersenbeschadiging.

We konden nooit voorzien dat Marlotte zou worden zoals ze nu is.

RON: Elk kind is welkom, hoe je ook bent.

En Marlotte is in haar zijn ook heel mooi en volwaardig.

Ze is zoals ze is met haar beperkingen.

Ze is m'n dochter, een van mijn drie.

Een samenvatting. De verloskundige moet u vragen...

of u informatie wenst over prenatale screening.

De combinatietest geeft geen zekerheid. Het is 'n kansberekening.

Vrouwen vanaf 36 jaar krijgen de test vergoed.

Prenatale diagnostiek geeft WEL zekerheid over de gezondheid...

maar ook kans op 'n miskraam.

De 20 weken-echo is geen pretecho.

Deze echo wordt voor iedere zwangere vergoed.

Voor meer informatie over gezondheid...

kunt u terecht op onze site: www.kiesbeter.nl

Volgende week besteden we aandacht aan suikerziekte.

Loopt u ook kans het te krijgen?

En welke keuzes heeft u als het gaat om de behandeling van suikerziekte?

Bedankt voor het kijken en tot volgende week.

Dit programma werd mede mogelijk gemaakt door ZonMw.